

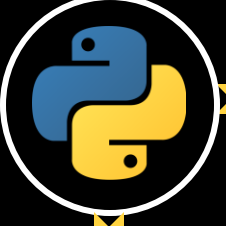

Bilgisayar Programlamaya Giriş

Murat Uğur KIRAZ
Online Python Eğitimi

Bilgisayar Nasıl Çalışır?

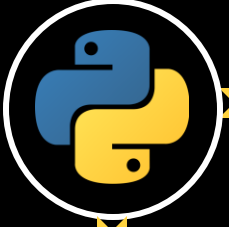
- Program, bilgisayarı kullanılabilir hale getirir.
- Bilgisayarlar çok karmaşık görevleri yerine getirebilirler.
- Yalnızca son derece basit işlemleri gerçekleştirebilir.
- Çağdaş bilgisayarlar, yalnızca toplama veya bölme gibi çok temel işlemlerin sonuçlarını değerlendirebilir.

Doğal diller ve programlama dilleri

- Bilgisayarların da makine dili adı verilen, oldukça ilkel bir dili vardır.
- Bir bilgisayar, teknik olarak en karmaşık olanı bile, en ufak bir zeka izinden dahi yoksundur.
- Bilinen komutların tam bir kümesine talimat listesi adı verilir (instruction list) ve bazen IL olarak kısaltılır.
- Şu anda hiçbir bilgisayar yeni bir dil oluşturabilecek kapasitede değil.

Bir Dilin «Dil» Olması İçin Ne Gereklidir?

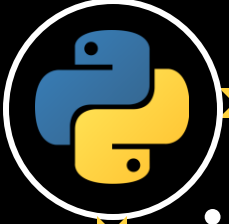

- Her dil aşağıdaki unsurlardan oluşur:
  - Alfabe
  - Sembol
  - Söz dizimi
  - Anlambilim
- IL (Talimat Listesi) aslında bir makine dilinin alfabesidir. Bilgisayarın ana dilidir.
- Temel seviye diller
- Yüksek Seviye diller

Tarihçe

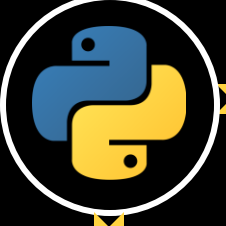

Teknolojinin Doğuşu

- Mekanik Dönem
- Elektro-Mekanik Dönem
- Elektronik Dönem
- Birinci Nesil Bilgisayarlar (1940 – 1956)
- İkinci Nesil Bilgisayarlar (1956 – 1963)
- Üçüncü Nesil Bilgisayarlar (1946 -1971)
- Dördüncü Nesil Bilgisayarlar (1971 – Günümüz)
- Beşinci Nesil Bilgisayarlar (Günümüz – Yakın Gelecek)

ilk Bilgisayar

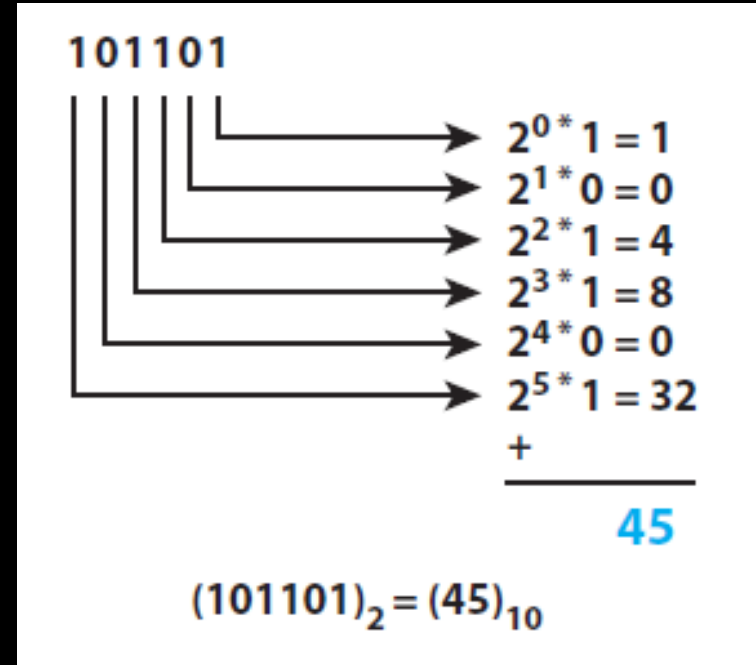
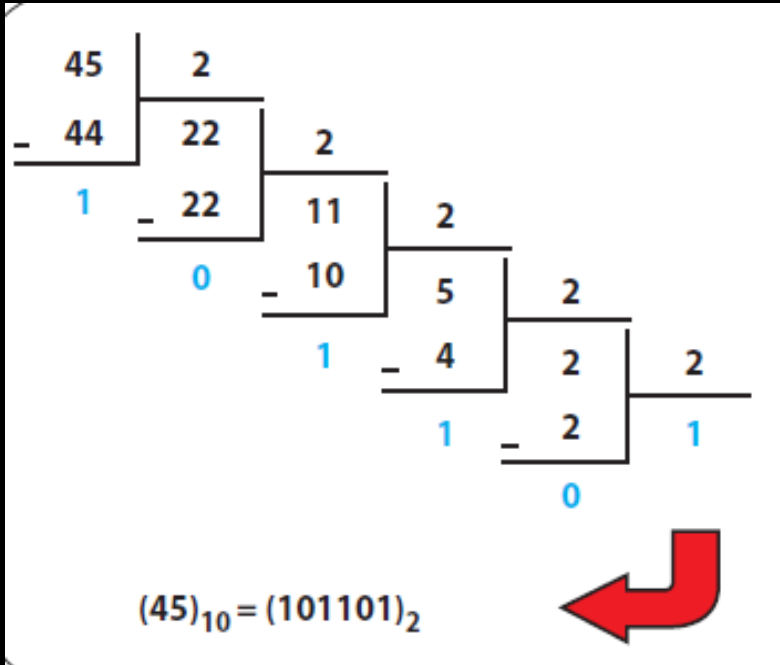
İkili Sayı Sistemi

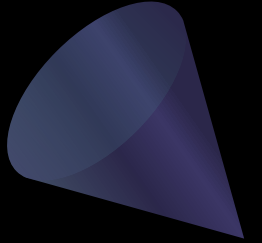
İkili, Sayı Sistemi

Kavramların İkili (Binary) İfadesi

- Sayılar,
  - Metinler,
  - Renkler, Fotoğraflar, Video
  - Ses,
- 8 Bit = 1 byte
  - 1000 byte = 1 Kilobyte
  - 1000 Kilobyte = 1 Megabyte
  - 1000 Megabyte = 1 Gigabyte
  - 1000 Gigabyte = 1 Terrabyte

Kesirli Sayılar

1×2^3	1×2^2	0×2^1	1×2^0	.	1×2^{-1}	0×2^{-2}	1×2^{-3}	1×2^{-4}
1	1	0	1	.	1	0	1	1
8	4	0	1		0.5	0	0.125	0.0625

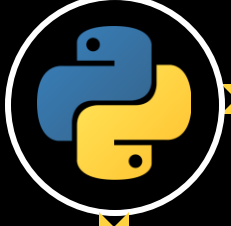
↑
Binary point

$8 + 4 + 0 + 1 + 0.5 + 0 + 0.125 + 0.0625 = 13.6875$ (Base 10)

Metinler

- [ASCII tablosu](#)
- UTF Kodlama

Renkler, Fotoğraflar, Video

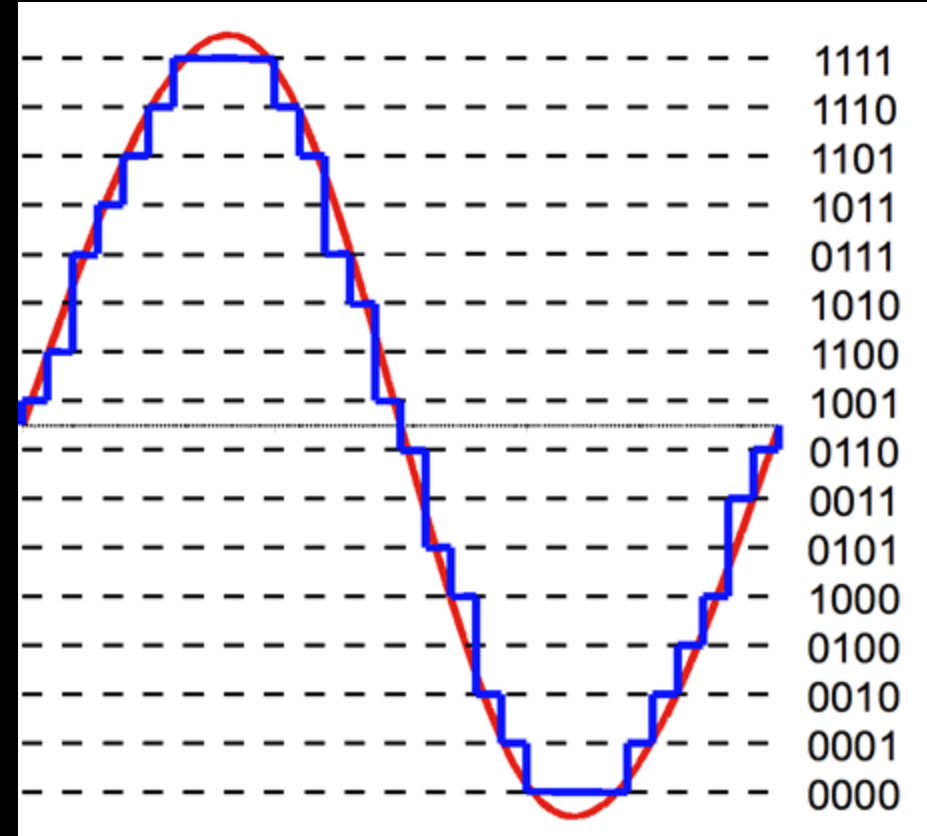
- RGB Değeri
- Piksel

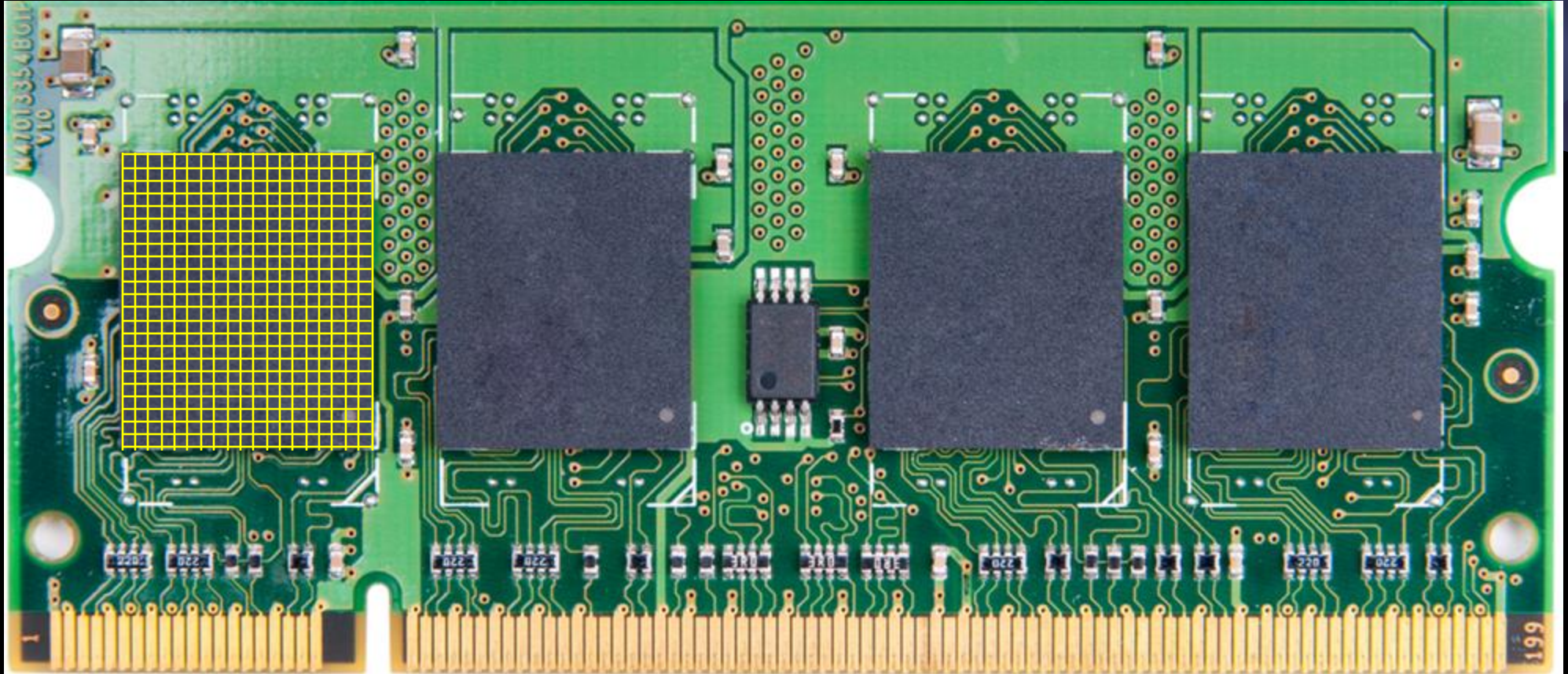
Ses

- Analog-Dijital dönüşüm

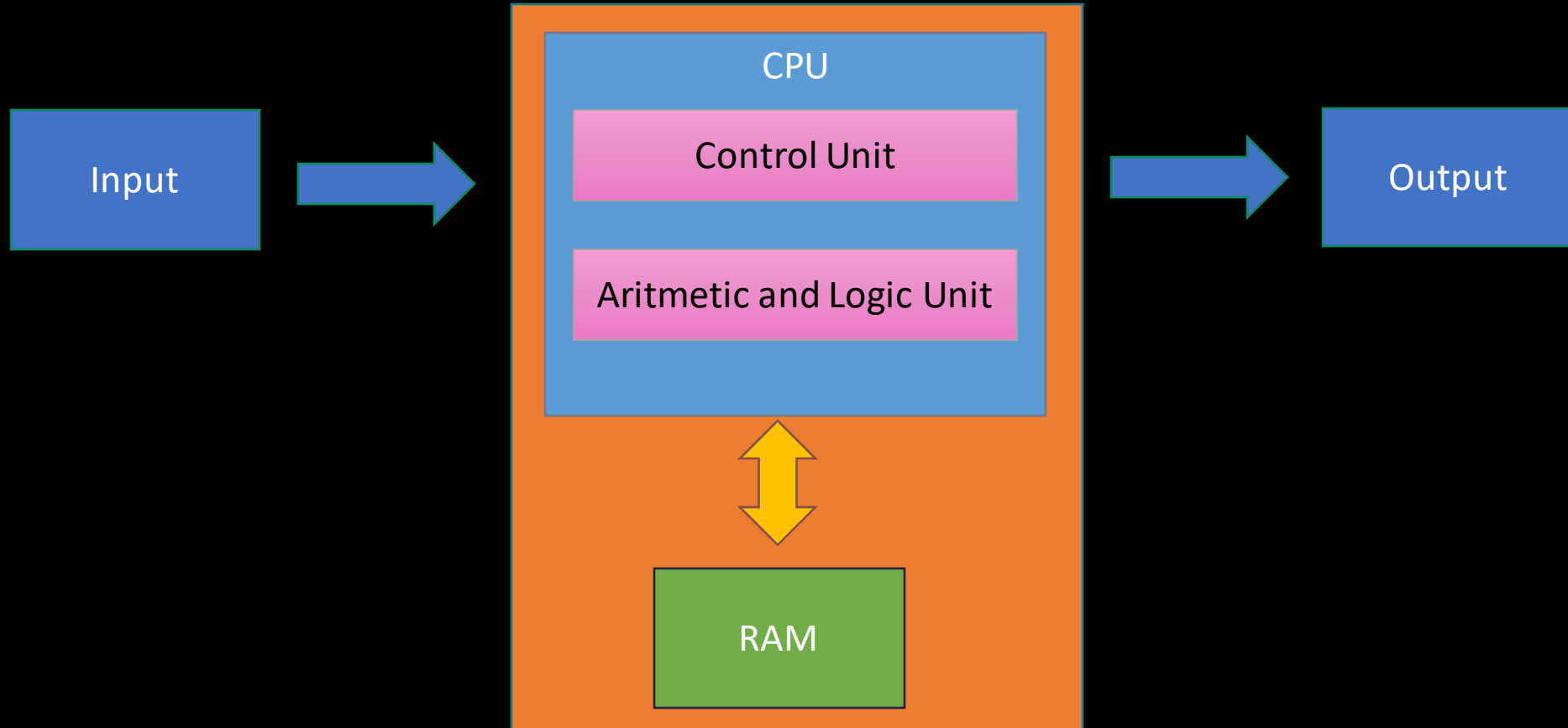

RAM

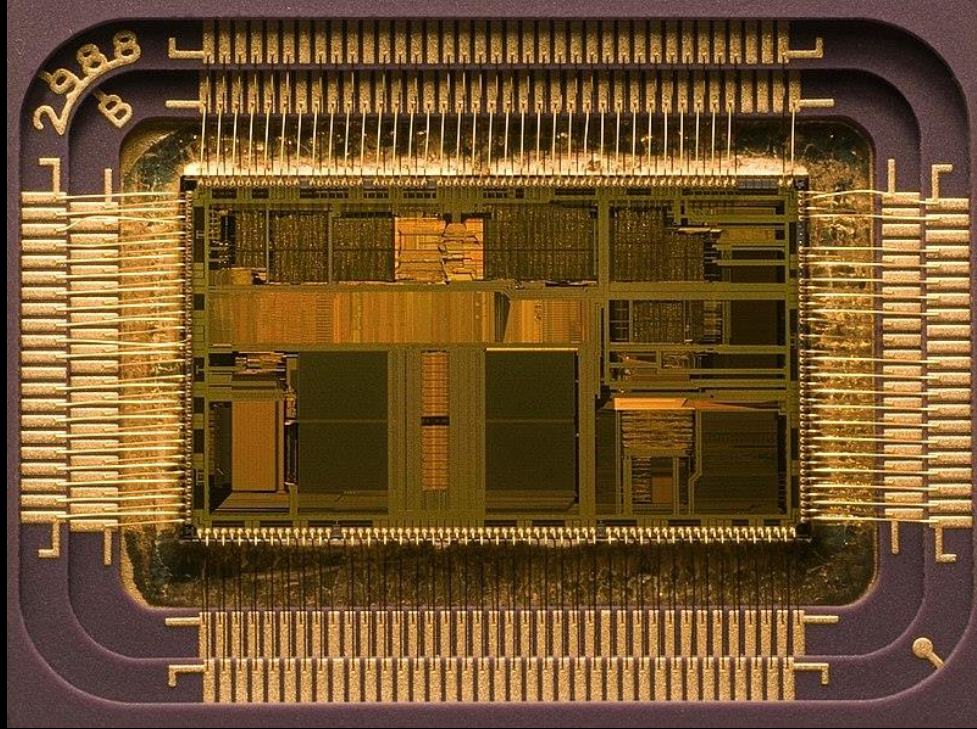
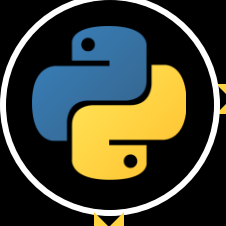

Bilgisayar Mimarisi

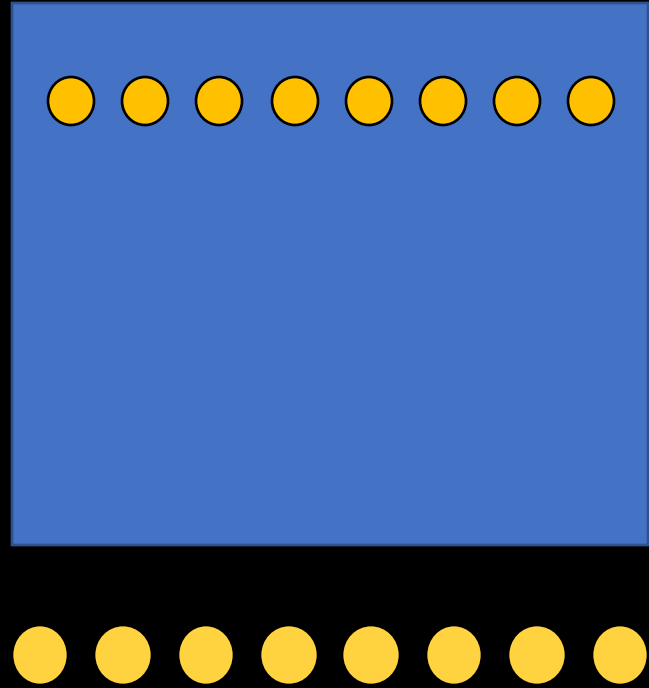
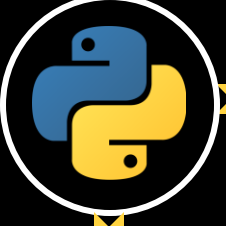

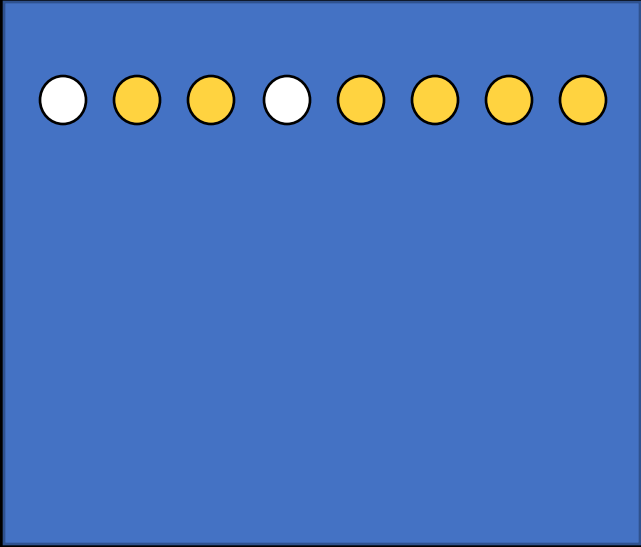
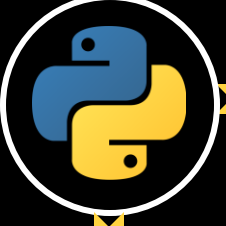
Merkezi İşlem Birimi

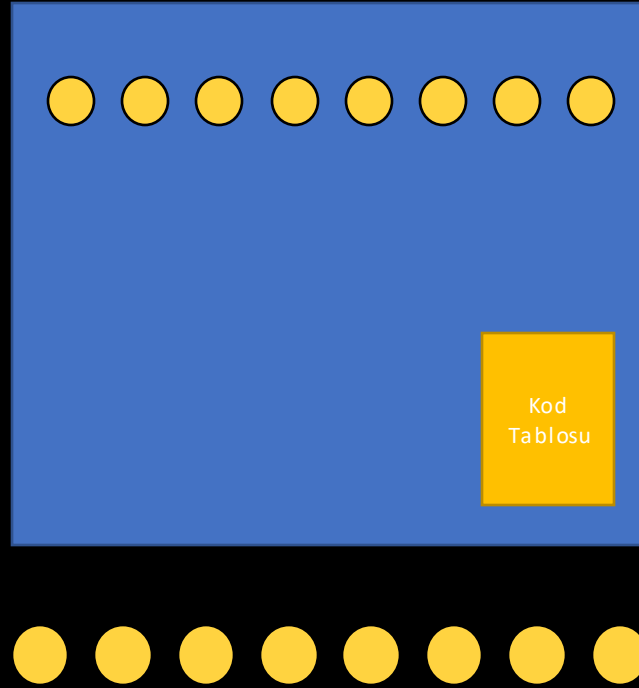
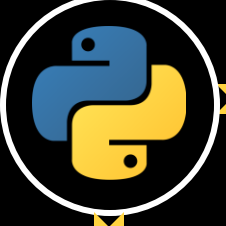
Merkezi İşlem Birimi

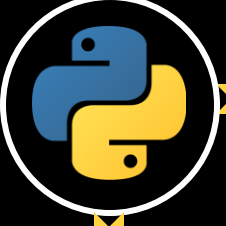
Merkezi İşlem Birimi

Merkezi İşlem Birimi

Merkezi İşlem Birimi – Kod Tablosu

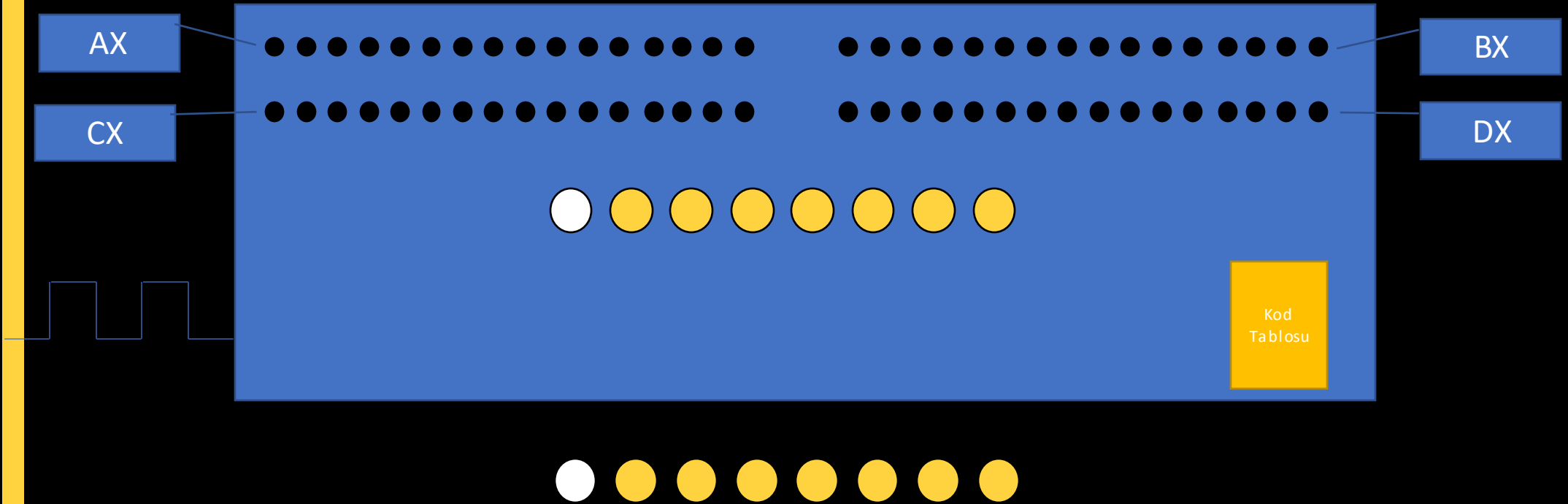
1000 0000	Bir sonraki sırada bir sayı var. AX kayıtçısına yerleştir.
1001 0000	Bir sonraki sırada bir sayı var. BX kayıtçısına yerleştir.
1011 0000	AX ve BX i topla, işlemi AX kayıtçısına yaz
1100 0000	Sonucu harici veri yoluna yaz
0000 0000	0
0000 0001	1
0000 0010	2
0000 0011	3

Basit Bir Toplama

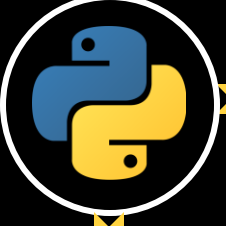

- $3+5 = ?$
- $3 = 0000\ 0011$
- $5 = 0000\ 0101$
- $8 = 0000\ 1000$

Merkezi İşlem Birimi

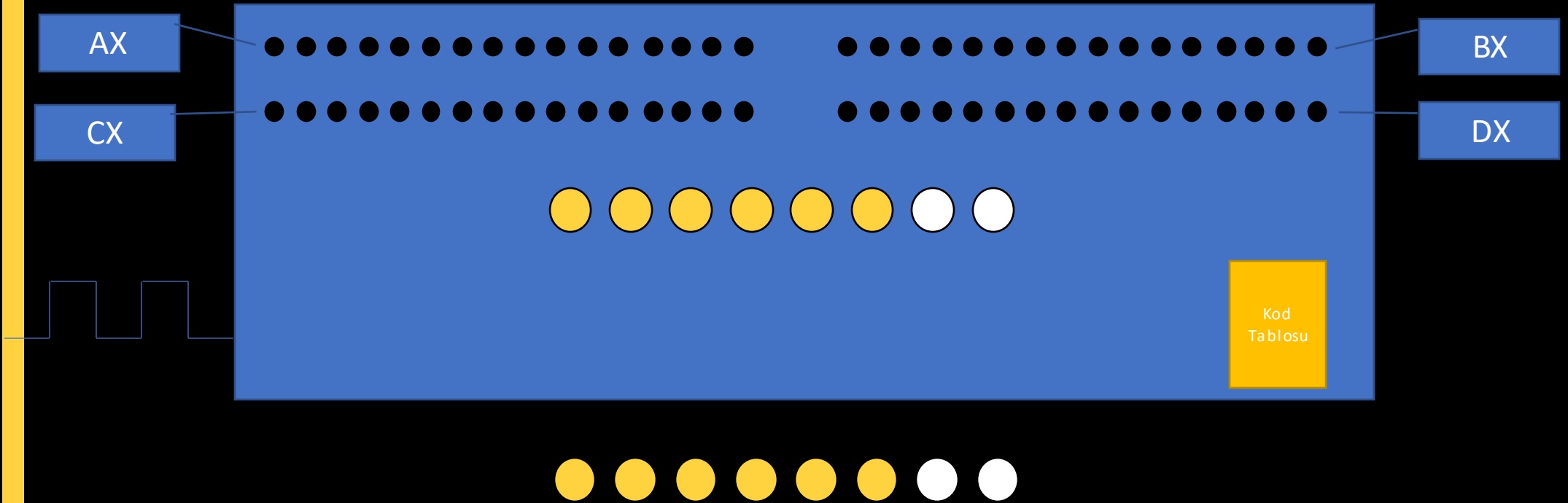
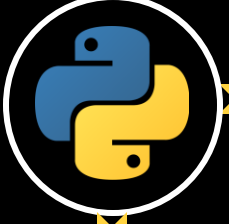
Merkezi İşlem Birimi – Kod Tablosu

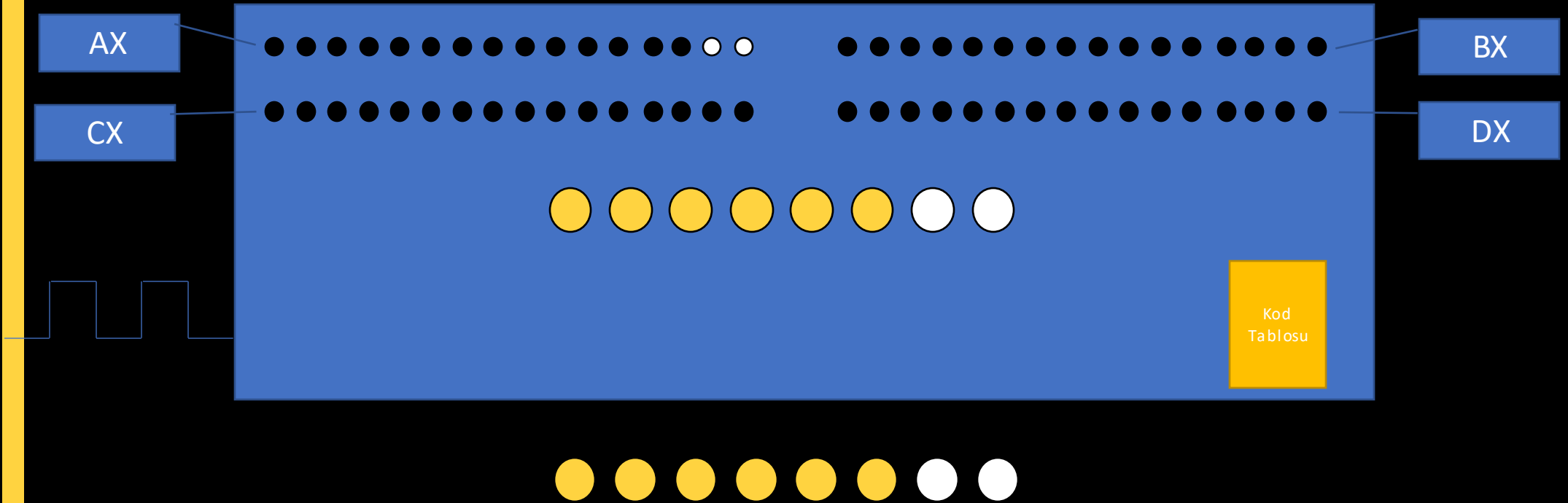
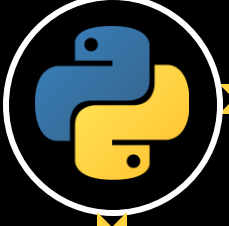
1000 0000	Bir sonraki sırada bir sayı var. AX kayıtçısına yerleştir.
1001 0000	Bir sonraki sırada bir sayı var. BX kayıtçısına yerleştir.
1011 0000	AX ve BX i topla, işlemi AX kayıtçısına yaz
1100 0000	Sonucu harici veri yoluna yaz
0000 0000	0
0000 0001	1
0000 0010	2
0000 0011	3

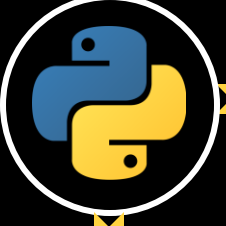
Merkezi İşlem Birimi

Merkezi İşlem Birimi

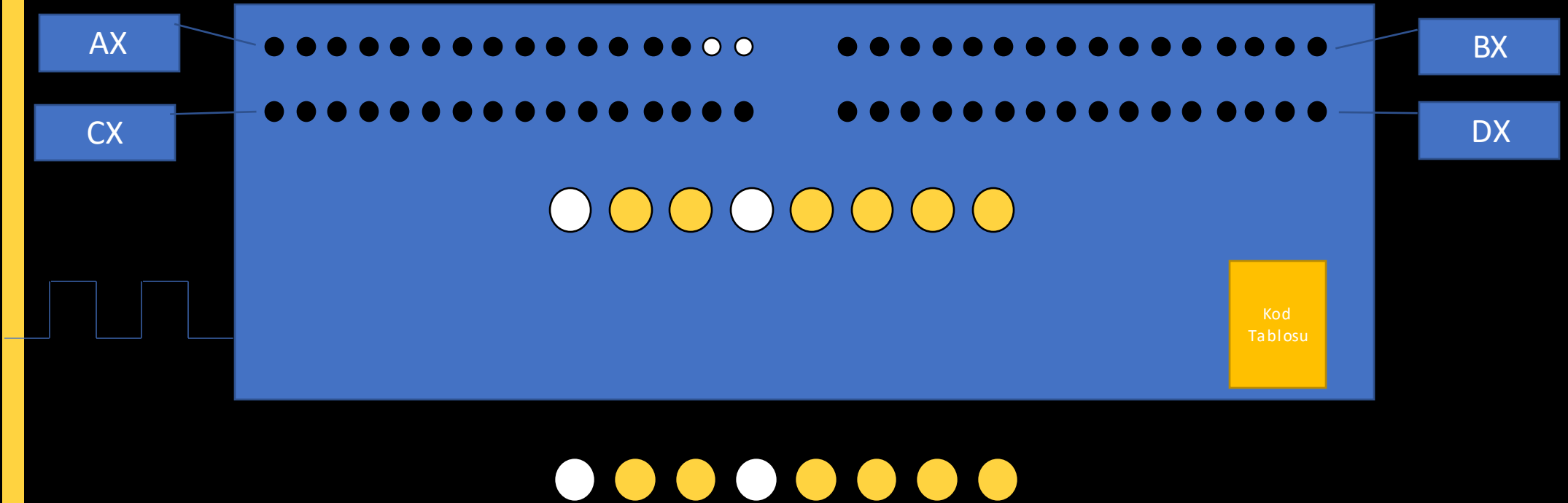

Merkezi İşlem Birimi – Kod Tablosu

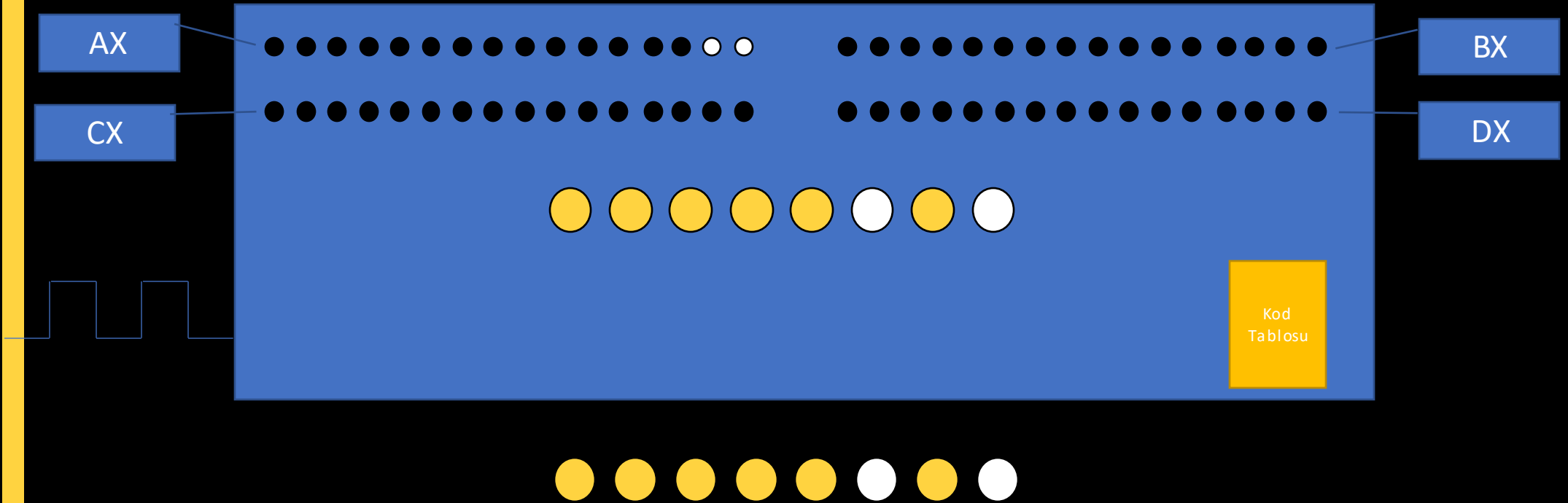

1000 0000	Bir sonraki sırada bir sayı var. AX kayıtçısına yerleştir.
1001 0000	Bir sonraki sırada bir sayı var. BX kayıtçısına yerleştir.
1011 0000	AX ve BX i topla, işlemi AX kayıtçısına yaz
1100 0000	Sonucu harici veri yoluna yaz
0000 0000	0
0000 0001	1
0000 0010	2
0000 0011	3

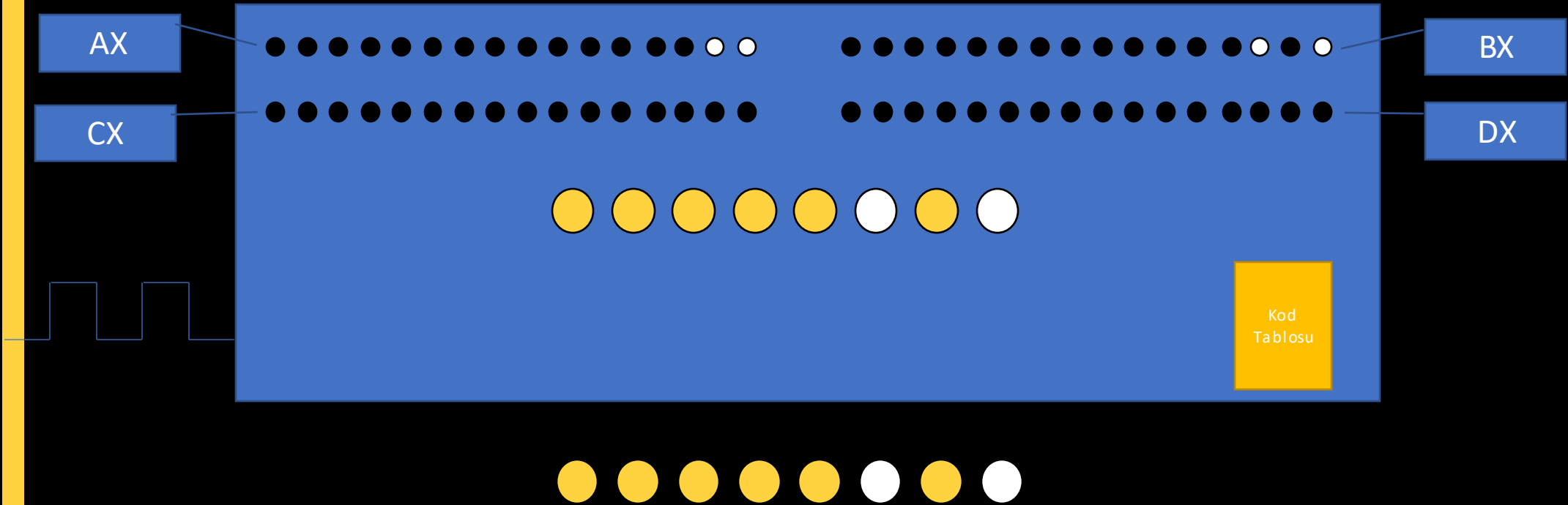
Merkezi İşlem Birimi

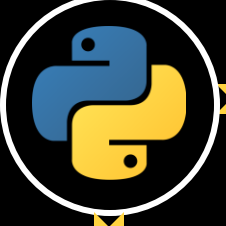
Merkezi İşlem Birimi

Merkezi İşlem Birimi

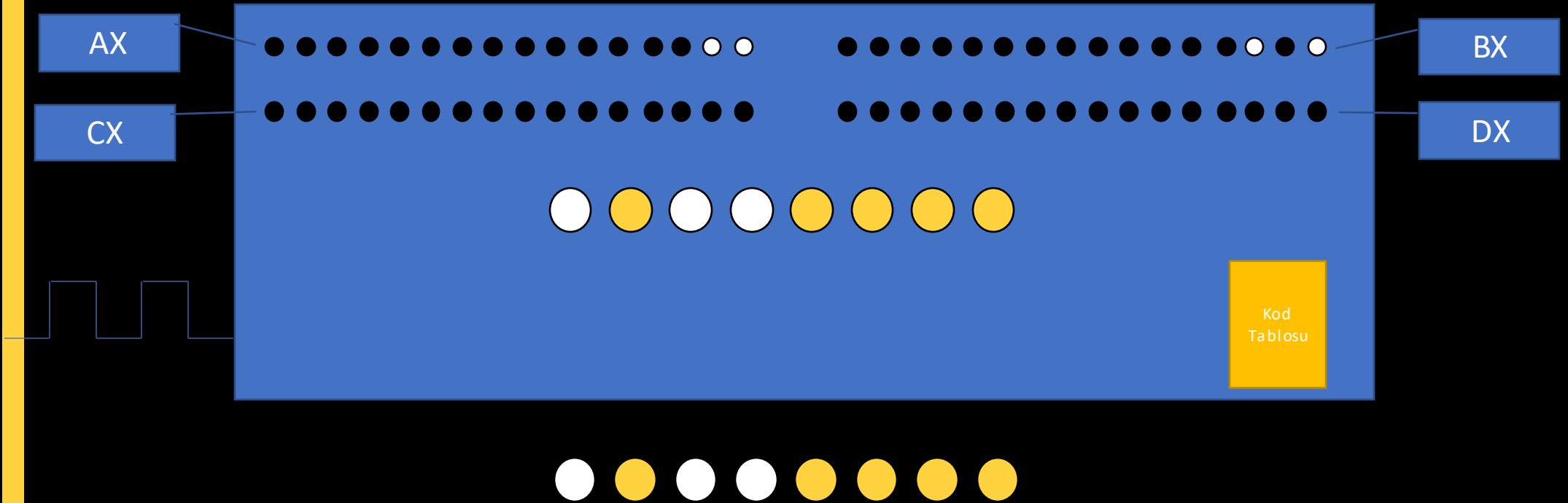

Merkezi İşlem Birimi – Kod Tablosu

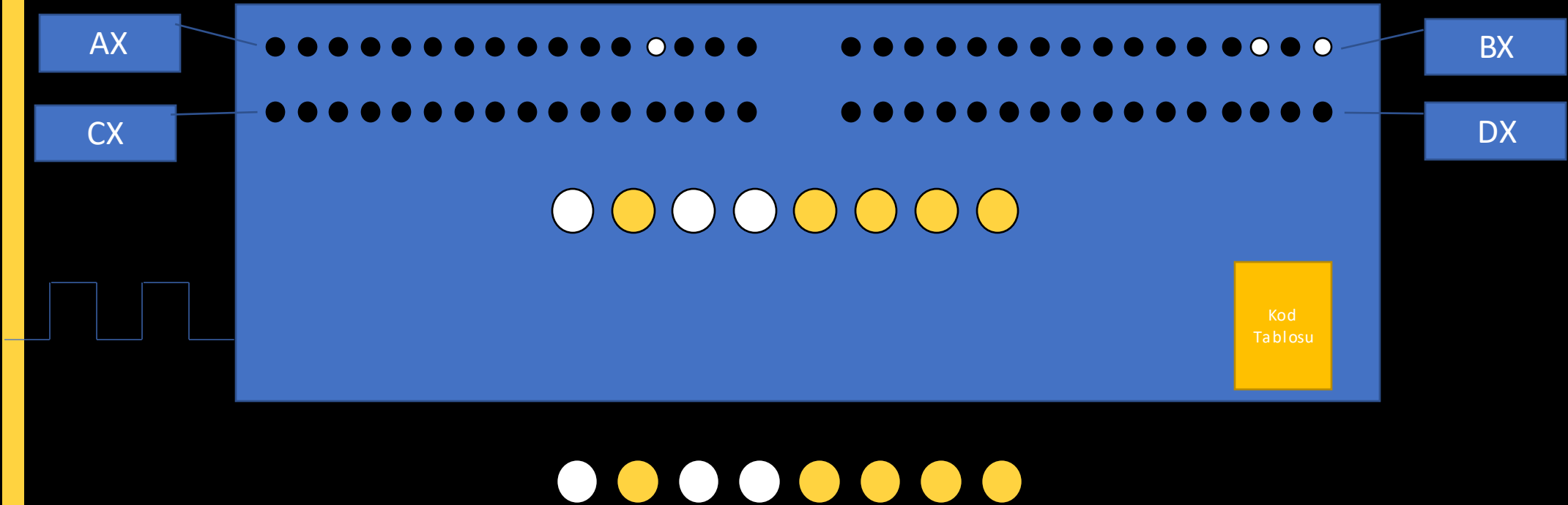
1000 0000	Bir sonraki sırada bir sayı var. AX kayıtçısına yerleştir.
1001 0000	Bir sonraki sırada bir sayı var. BX kayıtçısına yerleştir.
1011 0000	AX ve BX i topla, işlemi AX kayıtçısına yaz
1100 0000	Sonucu harici veri yoluna yaz
0000 0000	0
0000 0001	1
0000 0010	2
0000 0011	3

Merkezi İşlem Birimi

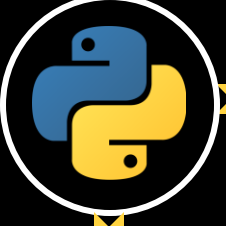

Merkezi İşlem Birimi

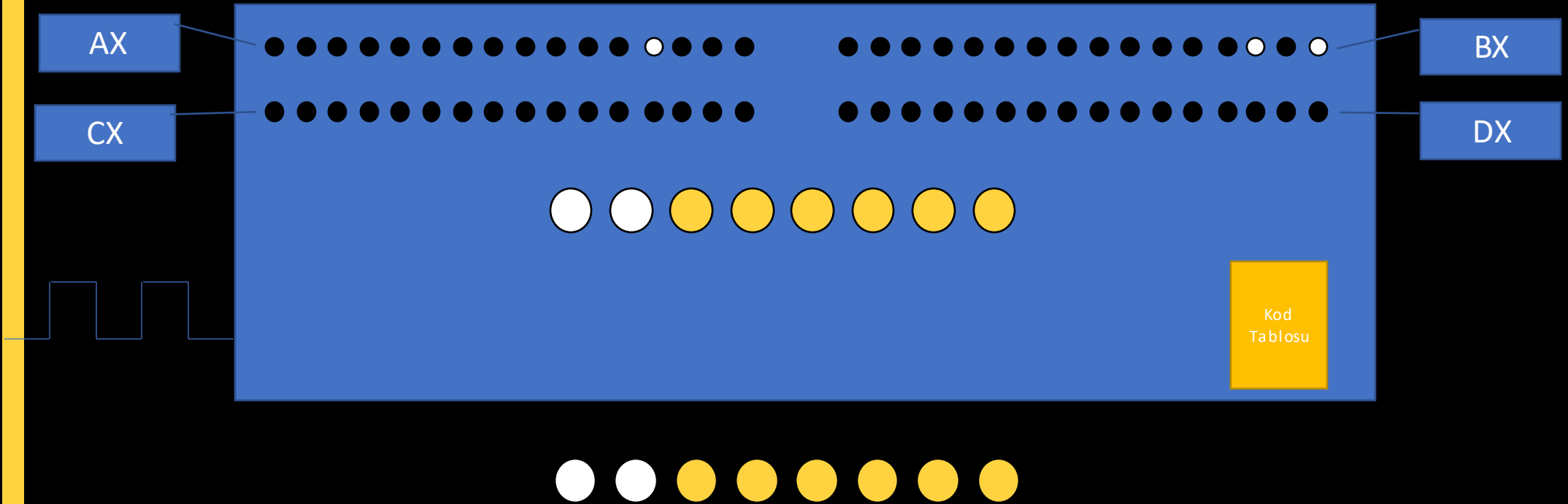

Merkezi İşlem Birimi – Kod Tablosu

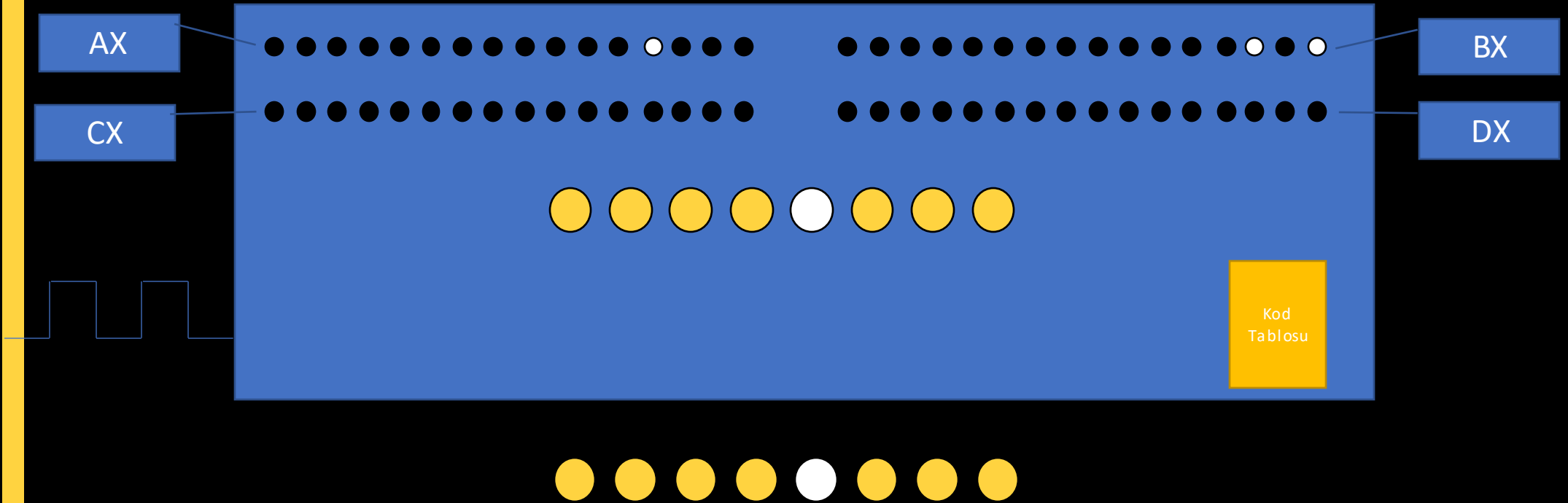

1000 0000	Bir sonraki sırada bir sayı var. AX kayıtçısına yerleştir.
1001 0000	Bir sonraki sırada bir sayı var. BX kayıtçısına yerleştir.
1011 0000	AX ve BX i topla, işlemi AX kayıtçısına yaz
1100 0000	Sonucu harici veri yoluna yaz
0000 0000	0
0000 0001	1
0000 0010	2
0000 0011	3

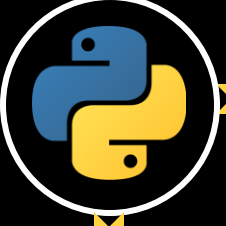
Merkezi İşlem Birimi

Merkezi İşlem Birimi

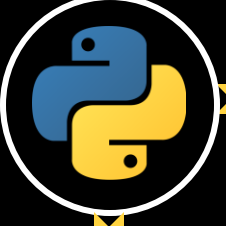

Derleme - Yorumlama

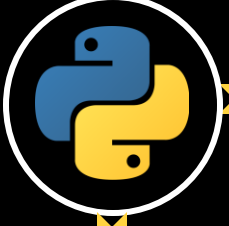
- DERLEME - kaynak program, makineyi içeren bir dosya (örneğin, kodun MS Windows altında çalıştırılması amaçlanıyorsa bir .exe dosyası) alınarak bir kez çevrilir (ancak, kaynak kodunu her değiştirdiğinizde bu işlem tekrarlanmalıdır) kod; artık dosyayı dünya çapında dağıtabilirsiniz; bu çeviriyi yapan programa derleyici veya çevirmen denir;

Derleme - Yorumlama

- YORUMLAMA - siz (veya kodun herhangi bir kullanıcısı), her çalıştırılması gerektiğinde kaynak programı çevirebilirsiniz; Bu tür bir dönüşümü gerçekleştiren programa yorumlayıcı denir, çünkü her çalıştırılması amaçlandığında kodu yorumlar; bu aynı zamanda kaynak kodunu olduğu gibi dağıtamayacağınız anlamına da gelir, çünkü son kullanıcının onu yürütmek için yorumlayıcıya da ihtiyacı vardır.

Yorumlayıcı Ne Yapar?

- Bir bilgisayar programı aslında bir metin parçasıdır, dolayısıyla kaynak kodu genellikle metin dosyalarına yerleştirilir.
- Tercüman kaynak kodunu Batı kültüründe yaygın olan bir şekilde okur: yukarıdan aşağıya ve soldan sağa.
- Yorumlayıcı, sonraki tüm satırların doğru olup olmadığını kontrol eder.
- Yorumlayıcı bir hata bulduğunda işini hemen bitirir. Bu durumda tek sonuç bir hata mesajıdır.
- Satır iyi görünüyorsa, yorumlayıcı onu çalıştırmaya çalışır.

Derleyici ve Yorumlayıcı Arasındaki Farklar

	Derleyici	Yorumlayıcı
Avantaj	<ul style="list-style-type: none"> • çevrilmiş kodun yürütülmesi genellikle daha hızlıdır; • yalnızca kullanıcının derleyiciye sahip olması gerekir - son kullanıcı kodu onsuz kullanabilir; • çevrilen kod makine dili kullanılarak saklanır; anlaşılması çok zor olduğundan, kendi icatlarınız ve programlama hileleriniz büyük olasılıkla sırrınız olarak kalacaktır.	<ul style="list-style-type: none"> • kodu tamamlar tamamlamaz çalıştırabilirsiniz; çevirinin ek aşamaları yoktur; • kod, makine dili değil, programlama dili kullanılarak saklanır; bu, kodun farklı makine dilleri kullanan bilgisayarlarda çalıştırılabileceği anlamına gelir; kodunuzu her farklı mimari için ayrı ayrı derlemezsiniz.
Dezavantaj	<ul style="list-style-type: none"> • derlemenin kendisi çok zaman alıcı bir süreç olabilir; değişiklik yaptıktan hemen sonra kodunuzu çalıştıramayabilirsiniz; • kodunuzun çalıştırılmasını istediğiniz donanım platformu sayısı kadar derleyiciye sahip olmanız gerekir.	<ul style="list-style-type: none"> • Yorumlamanın kodunuzu yüksek hıza çıkarmasını beklemeyin; kodunuz bilgisayarın gücünü yorumlayıcıyla paylaşacaktır, dolayısıyla gerçekten hızlı olamaz; • hem sizin hem de son kullanıcının kodunuzu çalıştıracak tercümana sahip olması gerekir.